

การจัดประเภทหน่วยผลิตในกรณี que ดำเนินกิจกรรมหลายกิจกรรม

- กรณีที่ดำเนินการกิจกรรมหลายกิจกรรมแยกเป็นอิสระจากกัน (Independent Multiple Activities)

ในกรณีที่หน่วยใดหน่วยหนึ่งดำเนินการกิจกรรมหลายกิจกรรมที่แยกเป็นอิสระจากกัน แต่ไม่สามารถแยกออกเป็นหน่วยผลิตตามแต่ละกิจกรรมได้ เช่น การผลิตผลิตภัณฑ์ขนมอบที่ดำเนินงานภายในหน่วยงานเดียวกันกับการผลิตขนมหวานจากช็อคโกแลต ซึ่งไม่สามารถแยกบัญชีการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมได้ การจัดประเภทหน่วยดังกล่าวควรจัดประเภทตามกิจกรรมที่ให้มูลค่าเพิ่มสูงสุดตามกฎหมาย “กิจกรรมหลัก” โดยใช้วิธีการแบบบนลงล่าง (top-down method)

- กรณีที่ดำเนินการกิจกรรมในลักษณะแนวดิ่ง (Vertical Integration of Activities)

การดำเนินการกิจกรรมหลายกิจกรรมในลักษณะแนวดิ่ง เป็นการดำเนินการกิจกรรมหลายขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันในหน่วยเดียวกัน โดยที่ผลผลิตของขั้นตอนหนึ่งจะถูกนำไปเป็นปัจจัยสำหรับการผลิตในขั้นตอนถัดไป

การดำเนินการกิจกรรมในลักษณะแนวดิ่งมักถูกยกมาเป็นตัวอย่างคือ การตัดไม้และนำไม้ที่ได้มาเป็นวัตถุดิบสำหรับโรงเลื่อยที่ดำเนินงานในแหล่งเดียวกัน การขุดดินเหนียวที่ดำเนินงานร่วมกับการผลิตอิฐ หรือการผลิตเส้นใยที่ดำเนินงานร่วมกับโรงงานทอผ้า

กิจกรรมในลักษณะแนวดิ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการดำเนินการกิจกรรมหลายกิจกรรม โดยถือว่ากิจกรรมทั้งหมดที่ดำเนินงานอยู่ด้วยกันให้จัดประเภทไว้ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เป็น “กิจกรรมหลัก” ของหน่วยนั้นๆ นั่นคือกิจกรรมที่ให้มูลค่าเพิ่มสูงสุดตามวิธีการแบบบนลงล่าง (top-down method) ซึ่ง “กิจกรรม” ในที่นี้หมายถึงกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการผลิตตามหมู่ย่อยของ ISIC แม้ว่าผลผลิตของแต่ละขั้นตอนทำขึ้นมาเพื่อใช้เองภายในหน่วยเดียวกัน ไม่ได้ต้องการทำขึ้นมาเพื่อขายก็ตาม

ถ้าไม่สามารถแยกมูลค่าเพิ่ม (หรือค่าอื่นที่ใช้แทนมูลค่าเพิ่ม) ของกระบวนการผลิตในลักษณะแนวดิ่งออกเป็นมูลค่าทางบัญชี (คิด ณ ราคาตลาดของผลิตภัณฑ์ขั้นกลางหรือขั้นสุดท้าย) ของแต่ละขั้นตอนย่อยๆ ได้อย่างชัดเจน อาจต้องใช้วิธีเปรียบเทียบค่าดังกล่าวกับหน่วยอื่น อย่างไรก็ตามต้องระมัดระวังถ้าจะใช้ค่าอื่นแทนมูลค่าเพิ่มตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น

- กรณีที่ดำเนินการกิจกรรมในลักษณะแนวราบ (Horizontal Integration of Activities)

การดำเนินกิจกรรมหลายกิจกรรมในลักษณะแนวราบ เป็นการดำเนินกิจกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์หลายอย่างพร้อมๆ กันโดยใช้ปัจจัยการผลิตเดียวกัน จึงเป็นเรื่องยากที่จะแยกแต่ละกิจกรรมของการผลิตผลิตภัณฑ์ออกเป็นหน่วยสถิติตามกระบวนการผลิต หรือแม้แต่จะหามูลค่าเพิ่มของแต่ละกิจกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ จึงอาจใช้ค่าอื่น เช่น ผลผลิตมวลรวม (gross output) แทน

ในบางกรณี กิจกรรมหลายกิจกรรมที่ดำเนินงานโดยใช้ปัจจัยการผลิตเดียวกันแต่สามารถแยกกิจกรรมเป็นอิสระจากกันได้ เช่น กิจกรรมการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า ซึ่งทั้งสองกิจกรรมมีความสำคัญในเชิงปริมาณต่อเศรษฐกิจและมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน กิจกรรมทั้งสองจึงไม่ได้จัดประเภทไว้ในหมู่ย่อยเดียวกัน กิจกรรมลักษณะนี้ควรใช้มูลค่าเพิ่มเป็นตัวกำหนด “กิจกรรมหลัก” ของหน่วยถึงแม้ว่าจะดำเนินกิจกรรมทั้งสองกิจกรรมไปพร้อมๆ กันก็ตาม

- การกำหนด กิจกรรมหลัก โดยวิธีแบบบนลงล่าง (Top-Down Method)

การกำหนดกิจกรรมหลักโดยวิธีการแบบบนลงล่างเป็นไปตามเกณฑ์ของลำดับชั้นโครงสร้าง โดยเริ่มพิจารณาจากระดับบนสุดเป็นลำดับแรก (หมวดใหญ่) แล้วจัดประเภทไต่ลงไปจนถึงระดับล่างสุด (กิจกรรม) ตามวิธีการต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 : หาหมวดใหญ่ที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

ขั้นที่ 2 : ภายใต้หมวดใหญ่นั้น หาหมวดย่อยที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

ขั้นที่ 3 : ภายใต้หมวดย่อยดังกล่าว หาหมู่ใหญ่ที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด (ยกเว้นในกรณีของกิจกรรมการค้าส่ง และ ค้าปลีก ดู “คำอธิบายเพิ่มเติมในหนังสือ”)

ขั้นที่ 4 : ภายใต้หมู่ใหญ่นั้น หาหมู่ย่อยที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

ขั้นที่ 5 : ภายใต้หมู่ย่อยดังกล่าว หากิจกรรมที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

ตัวอย่างที่ 1 การกำหนดกิจกรรมหลักของหน่วยสถิติ โดยใช้วิธีการแบบบนลงล่าง ซึ่งภายในหน่วยดังกล่าว แสดงกิจกรรมที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

หมวดใหญ่	หมวดย่อย	หมู่ใหญ่	หมู่ย่อย	กิจกรรม	คำอธิบาย	สัดส่วน มูลค่าเพิ่ม (%)		
C	25	251	2512	25121	การผลิตหม้อน้ำ (boiler) สำหรับการทำความร้อนจาก ส่วนกลาง และเครื่องกระจายความร้อน	2		
				25129	การผลิตถังน้ำขนาดใหญ่ ที่เก็บกักน้ำ และภาชนะบรรจุ อื่นๆ ที่ทำจากโลหะ	5		
	28	281	2816	28160	การผลิตเครื่องอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับยกและขนย้าย	8		
				282	2821	28211	การผลิตแทรกเตอร์ที่ใช้ในการเกษตร	3
				2822	28221	การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการขึ้นรูปโลหะ	5	
				28229	การผลิตเครื่องมือกลอื่นๆ	16		
	2824	28240	การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการทำเหมืองแร่ เหมืองหิน และการก่อสร้าง	8				
	29	293	2930	29302	การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับยานยนต์	5		
G	46	461	4610	46105	การขายส่งเครื่องจักรอุตสาหกรรม โดยได้รับค่าตอบแทน หรือตามสัญญาจ้าง	7		
		465	4659	46593	การขายส่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ชนิดใช้ในงาน อุตสาหกรรม	28		
M	71	711	7110	71102	กิจกรรมด้านวิศวกรรมและการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้อง	13		
รวมสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม (%)						100		

ชั้นที่ 1 : หาหมวดใหญ่ที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

หมวดใหญ่ C การผลิต	<u>52 %</u>
หมวดใหญ่ G การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	35 %
หมวดใหญ่ M กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	13 %

ชั้นที่ 2 : ภายใต้หมวดใหญ่ C การผลิต หาหมวดย่อยที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

หมวดย่อย 25 การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์ (ยกเว้นเครื่องจักรและอุปกรณ์)	7 %
หมวดย่อย 28 การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น	<u>40 %</u>
หมวดย่อย 29 การผลิตยานยนต์ รถพ่วง และรถกึ่งพ่วง	5 %

ชั้นที่ 3 : ภายใต้หมวดย่อย 28 หาหมู่ใหญ่ที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

หมู่ใหญ่ 281 การผลิตเครื่องจักรที่ใช้งานทั่วไป	8 %
หมู่ใหญ่ 282 การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในงานเฉพาะอย่าง	<u>32 %</u>

ชั้นที่ 4 : ภายใต้หมู่ใหญ่ 282 หาหมู่ย่อยที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

หมู่ย่อย 2821 การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตรและการป่าไม้	3 %
หมู่ย่อย 2822 การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการขึ้นรูปโลหะและเครื่องมือกล	<u>21 %</u>
หมู่ย่อย 2824 การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการทำเหมืองแร่ เหมืองหิน และการก่อสร้าง	8 %

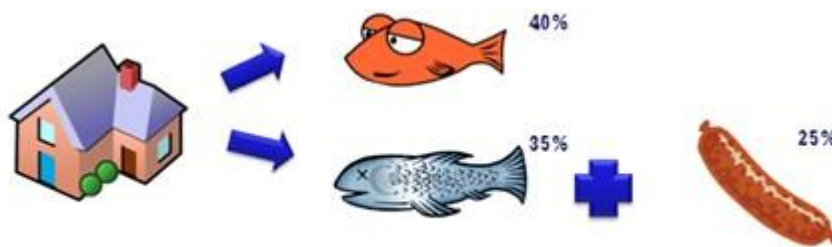
ชั้นที่ 5 : ภายใต้หมู่ย่อย 2822 หากิจกรรมที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

กิจกรรม 28221 การผลิตเครื่องจักรที่ใช้ในการขึ้นรูปโลหะ	5 %
กิจกรรม 28229 การผลิตเครื่องมือกลอื่นๆ	<u>16 %</u>

จากขั้นตอนข้างต้นสามารถหา “กิจกรรมหลัก” ในหน่วยนี้คือ 28229 (การผลิตเครื่องมือกลอื่นๆ) แม้ว่ากิจกรรมที่ให้สัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุดจริงๆ คือ กิจกรรม 46593 (การขายส่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ชนิดใช้ในงานอุตสาหกรรม) ก็ตาม

ในขณะที่ถ้าใช้วิธีการพิจารณาจากมูลค่าเพิ่มสูงสุดเพียงอย่างเดียว หน่วยดังกล่าวจะถูกจัดประเภทไว้ในกิจกรรม 46593 (การขายส่งเครื่องจักรและอุปกรณ์ชนิดใช้ในงานอุตสาหกรรม) เนื่องจากมีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด ซึ่งจะทำให้หน่วยดังกล่าวถูกจัดประเภทอยู่นอกภาคการผลิต ทั้งที่ภาคการผลิตมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มถึง 52 เปอร์เซ็นต์

ตัวอย่างที่ 2 บ้านหลังหนึ่งทำการเลี้ยงปลาช่อน เมื่อได้ผลผลิตปลาช่อนได้แบ่งผลผลิตออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนหนึ่งขายให้กับผู้มารับซื้อ อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ทำปลาช่อนแดดเดียวจำหน่าย และได้ซื้อปลาชนิดอื่นๆ มาเพิ่มเพื่อทำแฮมปลา ปลาสาม ไส้กรอกปลาเป็นรายได้เสริมอีก โดยมีสัดส่วนของรายได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนของรายได้แล้ว น่าจะจัดประเภทไว้ในกิจกรรมการเลี้ยงปลาช่อน ซึ่งอยู่ในภาคการเกษตร แต่ถ้าพิจารณาจากวิธีแบบบนล่าง

ขั้นที่ 1 : หาค่าใหญ่ที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

	หมวดใหญ่ A	เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง (เลี้ยงปลาช่อน)	40 %
	หมวดใหญ่ C	การผลิต (ทำปลาแดดเดียว แฮมปลา ไส้กรอกปลา)	<u>60 %</u>

ทั้งกิจกรรมทำปลาช่อนแดดเดียวและกิจการทำแฮมปลา ปลาสาม และไส้กรอกปลาอยู่ภายใต้หมู่ย่อย 1029 เหมือนกันจึงสามารถข้ามไปพิจารณาในขั้นที่ 5 คือระดับกิจกรรมภายใต้หมู่ย่อยได้

ขั้นที่ 5: ภายใต้มูย่อย 1029 หากิจกรรมที่มีสัดส่วนของมูลค่าเพิ่มสูงสุด

กิจกรรม 10291 การผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ทำให้แห้ง รมควัน ทำเค็ม
แช่น้ำเกลือหรือน้ำส้มสายชู

35 %

กิจกรรม 10292 การผลิตไส้กรอก ลูกชิ้น และผลิตภัณฑ์อื่นที่คล้ายกัน
ที่ทำจากสัตว์น้ำ

25 %

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากวิธีแบบบนลงล่าง จะจัดประเภทไว้ในกิจกรรม 10292 การผลิตไส้กรอก
ลูกชิ้น และผลิตภัณฑ์อื่นที่คล้ายกันที่ทำจากสัตว์น้ำ ซึ่งหน่วยดังกล่าวจะถูกจัดประเภทอยู่ในภาคการผลิต